

Nr 14.

*Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av väckta motioner
angående mandatfördelningen mellan valkretsarna
vid val till riksdagen.*

Uti de likalydande, till konstitutionsutskottet hänvisade motionerna nr 142 i första kammaren av herr *Gustavson m. fl.* och nr 241 i andra kammaren av herr *Hedlund* i Rådombeslut *m. fl.* hemställes »att riksdagen för sin del måtte uttala, att i den folkmängd, som ligger till grund för mandatfördelningen på olika valkretsar, endast medräknas svenska medborgare samt att, därest ändring av lagen om val till riksdagen skulle vara erforderlig i detta avseende, konstitutionsutskottet måtte utarbeta förslag till lagtext».

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionerna.

Enligt §§ 6 och 15 riksdagsordningen skall antalet mandat för varje förstakammar- resp. andrakammarvalkrets stå i relation till folkmängden inom området; dock skall vid val till andra kammaren ingen valkrets utse färre än tre riksdagsmän. Fördelningen av mandaten fastställas i enlighet med de i anförda paragrafer närmare angivna riktlinjerna av Konungen. Till grund för detta bestämmande ligga folkmängdsuppgifter från statistiska centralbyrån. Enligt den vid tidpunkten för riksdagsordningens tillkomst gällande kungörelsen av den 4 november 1859 om meddelande av uppgifter till rikets officiella statistik skulle för befolkningsstatistiken uppgifter om rikets folkmängd meddelas statistiska centralbyrån för varje församling i form av utdrag ur husförhörslängden eller förteckningen över församlingen tillhörande personer. Fördelningen av mandaten äger alltså jämt rum utifrån de av pastorsämbetena till statistiska centralbyrån lämnade uppgifterna angående samtliga inom området kyrkobokförda. I dessa folkmängdsuppgifter ingå därför även kyrkobokförda utlänningar.

I nu förevarande motioner föreslås sådan ändring härutinnan, att i den folkmängd, som skall läggas till grund för mandatfördelningen mellan valkretsarna, endast svenska medborgare skola medräknas. Motionärerna ha tänkt sig, att en sådan ändring skulle kunna träda i tillämpning redan vid innevarande års andrakammarval. Utskottet vill i anledning härav framhålla, att detta sistnämnda icke ens är tekniskt möjligt. Vid bedömning på längre sikt av en reform i motionernas syfte bör enligt utskottets mening beaktas, att antalet utlänningar i vårt land för närvarande är exceptionellt stort. Detta antal torde emellertid efter hand komma att nedgå genom avflyttning, naturalisation m. m. Därför är det föga antagligt, att den omständigheten, att utlänningar medräknas i de befolkningsuppgifter, som ligga till grund för mandatfördelningen, kan varaktigt komma att utöva något vä-

sentligt inflytande på densamma. Ej ens under nuvarande exceptionella förhållanden kan det statistiskt fastslås, att mandatfördelningen påverkas av att de kyrkobokförda utlänningarna medräknas i ifrågakvarande befolknings-siffror. Med hänsyn till det anförda och då en reform i motionernas syfte skulle medföra ett icke oväsentligt ökat arbete för de organ, som handha folkbokföringen, utan att däremot svarande fördelar skulle erhållas, finner sig utskottet böra avstyrka bifall till motionerna. Utskottet hemställer alltså,

att förevarande motioner icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 11 mars 1948.

På konstitutionsutskottets vägnar:

JONES ERIK ANDERSSON.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Jones Erik Andersson, Karl August Johanson, Herlitz, Mattsson, Linden*, Gustavson, Hällgren, Sandberg, Englund och Thun; samt

från andra kammaren: herrar Nolin, Norén, Kyling, Spångberg, Larsson i Julita, Gustafsson i Bogla, Hansson i Skediga, Hægglom*, fru Svedberg och herr Larsson i Stockholm.

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservationer:

- 1) av herrar *Norén* och *Larsson* i Julita.
 - 2) av herr *Kyling*.
 - 3) av herrar *Jones Erik Andersson*, *Gustavson* och *Hansson* i Skediga, som inom utskottet yrkat, att utskottet måtte tillstyrka de föreliggande motionerna.
-